

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

Волинський національний університет імені Лесі Українки

Факультет історії, політології та національної безпеки

Кафедра історії України та археології

СИЛАБУС

нормативного освітнього компонента

ВСТУП ДО СПЕЦІАЛЬНОСТІ

підготовки бакалаврів

спеціальності 014 Середня освіта (Історія)

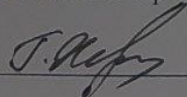
**освітньо-професійної програми «Середня освіта. Історія,
правознавство»**

Силабус нормативного освітнього компонента «Вступ до спеціальності» підготовки бакалаврів, галузі знань 01 Освіта / Педагогіка, спеціальності 014 Середня освіта (Історія), освітньо-професійної програми «Середня освіта. Історія, правознавство».

Розробник: Кінд-Войтюк Наталія Василівна, кандидат історичних наук, доцент.


Погоджено

Гарант освітньо-професійної/освітньо-наукової/освітньо-творчої програми:

 (Хлібовська О. М.)

Силабус освітнього компонента затверджено на засіданні кафедри кафедри історії України та археології

Протокол № 1 від 29 серпня 2022 р.

Завідувач кафедри  (проф. Баран В. К.)

Силабус нормативного освітнього компонента «Вступ до спеціальності» підготовки бакалаврів, галузі знань 01 Освіта/Педагогіка, спеціальності 014

I. Опис освітнього компонента

<p>Найменування показників</p>	<p>Галузь знань, спеціальність, освітньо-професійна /освітньо наукова/освітньо творча програма, освітній рівень</p>	<p>Характеристика освітнього компонента</p>
<p>Денна форма навчання</p>	<p>01 Освіта/Педагогіка; 014 Середня освіта (Історія); Середня освіта. Історія, правознавство.</p>	<p>Нормативна</p>
<p>Кількість годин/кредитів 120/4</p>		<p>Рік навчання 1</p>
		<p>Семестр 1</p>
		<p>Лекції 36 год.</p>
<p>ІНДЗ: є</p>		<p>Практ. (семінар.) 18 год.</p>
	<p>Консультації 8 год.</p>	
	<p>Форма контролю: залік</p>	
<p>Мова навчання українська</p>		

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітньо-професійна /освітньо наукова/освітньо творча програма, освітній рівень	Характеристика освітнього компонента
<p>Заочна форма навчання</p> <p>Кількість годин/кредитів 120/4</p>	<p>01 Освіта/Педагогіка;014 Середня освіта (Історія); Середня освіта. Історія, правознавство.</p>	
<p>ІНДЗ: є</p>		<p>Нормативна Рік навчання 1</p>
		<p>Семестр 1 Лекції 10 год.</p>
		<p>Практичні (семінарські) 10 год.</p>
	<p>Мова навчання українська</p>	<p>Самостійна робота 86 год.</p> <p>Консультації 14 год.</p> <p>Форма контролю: залік</p>

II. Інформація про викладача

ППП Кінд-Войтюк Наталія Василівна

Науковий ступінь кандидат історичних наук

Вчене звання доцент

Посада доцент кафедри історії України та археології

Контактна інформація (*номер мобільного зв'язку, електронна адреса*). тел. +38 (066) 351 01 05;

e-mail: Kind-Voytyuk.Nataliya@vnu.edu.ua; kind2017@ukr.net

Дні занять (*посилання на електронний розклад*). <http://194.44.187.20/cgi-bin/timetable.cgi>

III. Опис освітнього компонента

1. Анотація курсу. Силабус нормативного освітнього компонента «Вступ до спеціальності» укладений відповідно до освітньо-професійної програми «Середня освіта. Історія, правознавство» підготовки бакалаврів, галузі знань 01 Освіта/Педагогіка, спеціальності 014 Середня освіта (Історія) і охоплює засвоєння студентами знань на рівні вищої школи про предмет, принципи і особливості історичної науки, про її суспільну роль і значення.

Студенти знайомляться також із проблемами методології та філософськими основами історичної науки, з категоріальним апаратом та основними поняттями і термінами. Одержують елементарні знання з проблем джерелознавства, знайомляться із системою наукових історичних установ та культурно-освітніх закладів історичного профілю. Передбачається також засвоєння студентами знань про основи наукового історичного дослідження. Зокрема, знань принципів і правил планування. Студенти повинні оволодіти знаннями і методикою роботи із спеціальною літературою і першоджерелами, знати і вміти користуватися правилами оформлення наукової роботи.

Змістовий модуль 1. Предмет історичної науки, її принципи, особливості, джерела.

Тема 1. Професія історика та її фахова спеціалізація.

Кваліфікаційна характеристика професії історика. Система підготовки істориків у вищих навчальних закладах. Фахова спеціалізація істориків.

Тема 2. Предмет історичної науки, її зміст і завдання.

Виникнення історії в античні часи та наступна її еволюція як науки. Зміст і завдання історії, її зв'язок з іншими науками. Особливості історичної науки, співвідношення між історичним фактом і узагальненням. Багатоплановість історичної науки, її диференціація. Спеціальні історичні дисципліни.

Тема 3. Суспільна роль і значення історії.

Місце і роль історії в пізнанні людиною навколишнього світу. Видатні діячі науки та культури про значення історії. Значення історичної пам'яті для згуртування і консолідації народу, нації. Цінність історичного досвіду людства. Зв'язок між історією та політикою. Роль історії у формуванні світогляду, у вихованні патріотизму, поваги до традицій.

Тема 4. Методологічні основи історичної науки.

Методологія як вчення про пізнання світу, як сукупність прийомів дослідження. Погляд на історію мислителів античної епохи. Теорія провіденціалізму. Концепція історичного процесу в епоху Відродження. Погляди французьких просвітителів. Позитивізм в історичній науці. Органічна школа в соціології. Філософські теорії історичного процесу в Новий час. Значення плюралістичного підходу.

Тема 5. Принципи і категорії історичної науки.

Загальнонаукові принципи при вивченні історичного минулого. Сутність принципу об'єктивності. Причини тенденційності і суб'єктивізму. Принцип історизму. Народні маси і суб'єктивний фактор в історичному процесі. Історичні категорії і поняття. Історична термінологія.

Тема 6. Класифікація історичних джерел.

Поняття "історичне джерело". Джерелознавство і його предмет. Класифікація джерел. Речові джерела, їх види. Археологічні пам'ятки, археологічна культура. Етнографічні джерела і етнографічна наука. Українська етнографія. Фольклорні джерела та їх особливості. Лінгвістичні джерела. Кінофотодокументи.

Тема 7. Писемні джерела та їх аналіз.

Класифікація писемних джерел, історичні залишки та історична традиція. Законодавчі пам'ятки, актовий матеріал, судово-слідчі

документи. Документи поточного діловодства і листування. Розповідальні джерела. Літописи і оповіді, церковна полемічна література, повідомлення іноземців. Мемуари і щоденники, їх особливість. Статистичні джерела. Періодична преса. Аналіз історичних джерел. Внутрішня і зовнішня критика. Атрибуція. Встановлення дати, справжності, критичний підхід.

Тема 8. Наукові установи історичного профілю.

Науково-дослідні інститути в системі Академії Наук України. Інститут історії. Інститут археології. Інститут мистецтвознавства, фольклору та етнографії. Інститут українознавства. Інститут національних відносин та політології. Структура інститутів, наукова та видавнича діяльність. Наукові бібліотеки, структура, фонди, функції. Головні бібліотеки України. Центральна наукова бібліотека Академії Наук України. Найбільші бібліотеки обласних центрів. Центральні і місцеві архівні установи. Відомчі архіви. Порядок обробки і збереження архівних документів. Архівні фонди, описи, справи. Архіви України. Система науково-дослідної роботи з архівними документами.

Тема 9. Культурно-освітні заклади.

Музеї як центри збереження і популяризації пам'яток історії. Музейні фонди, науково-дослідна робота в музеях. Музейні експозиції. Найбільші світові музеї історії і мистецтвознавства. Головні музеї України. Музейна справа на Волині. Культурно-освітні заклади і товариства з вивчення, збереження і популяризації пам'яток історії та культури. Товариства краєзнавців. Історико-культурні заповідники. Екскурсійно-туристичні бюро, станції, фірми.

Змістовий модуль 2. Основи наукового історичного дослідження.

Тема 1. Планування і організація робочого режиму наукового дослідження.

Загальні вимоги до наукового дослідження. Планування, його зміст і роль в організації науково-дослідницької роботи. Гігієна і організація праці наукового дослідника. Система науково-дослідної роботи викладачів і студентів на факультеті історії, політології та національної безпеки ВНУ імені Лесі Українки.

Тема 2. Вибір теми і складання плану-схеми наукового дослідження.

Основні фактори, які впливають на вибір теми. Актуальність, наявність джерел, роль наукового керівника. Складання плану за проблемним або хронологічним принципом. Особливості і відмінності цих варіантів. План простий і розширений. Чіткість формулювань. Деталізація пунктів плану в процесі підготовки і написання роботи. Примірний план-схема для збирання матеріалів за темою дослідження.

Тема 3. Науковий пошук джерел і літератури.

Спеціальна література та її види. Загальні і спеціальні монографії, наукові статті, енциклопедії, бібліографічні довідники. Значення попереднього ознайомлення з літературою для правильного визначення цвілевого завдання. Методика пошуку наукової літератури. Складання бібліографії за темою. Історичні джерела з вітчизняної і всесвітньої історії, їх класифікація. Архівні документи, археографічні збірники, статистичні джерела, матеріали періодичної преси, мемуари. Особливості пошуку джерел. Значення архівних документів.

Тема 4. Методика роботи з історичними документами і літературою.

Основні принципи вироблення навичок роботи над науковою літературою. Техніка роботи з книгою. Методика прискореного читання, ознайомлення з структурою, науковим і допоміжним апаратом в книзі. Відбір і виписки потрібного матеріалу. Правила цитування. Загальні принципи відбору і використання опублікованих джерел. Особливості роботи із статистичними джерелами. Методика роботи з архівними документами. Техніка виписок і систематизації відібраного матеріалу.

Тема 5. Вироблення наукової гіпотези та структури наукового дослідження.

Робочі гіпотези та їх місце в творчому процесі. Вибір основного напрямку дослідження, уточнення і конкретизація. Вироблення остаточної концепції. Деталізація попереднього плану-схеми. Основні структурні елементи дослідження, їх взаємозв'язок. Значення наукового апарату. Варіанти побудови роботи. Композиція і архітектоніка. Приблизний детальний план дослідження.

Тема 6. Дві стадії літературного оформлення рукопису.

Перша конструктивно-синтетична стадія оформлення рукопису. Особливості роботи над першим варіантом, дотримання наукового стилю, самостійність аналізу і висновків. Зауваження і виписки на полях. Техніка і спосіб викладу матеріалу. Друга критично-аналітична стадія літературного оформлення рукопису. Написання чистового варіанту. Стилістичне і граматичне редагування, перевірка тексту.

Тема 7. Написання вступу, висновків, складання списку використаних джерел.

Завдання вступної частини, її складові елементи. Обґрунтування актуальності теми, чіткість визначення об'єкта і предмета дослідження, характеристика стану наукової розробки теми. Мета і завдання. Джерельна база. Елементи новизни. Вимоги до формулювання загальних висновків, їх зміст. Правила складання списку використаних джерел.

Тема 8. Складання додатків. Підготовка рукопису до друку.

Види додатків, їх значення, зміст і оформлення. Правила складання і коментування таблиць. Використання схем, діаграм, графіків. Тексти документів, історичні карти, хроніка подій. Види ілюстративного матеріалу, його значення. Складання іменних, географічних і предметних покажчиків. Технічне оформлення рукопису, підготовка до друку.

Тема 9. Впровадження результатів наукового дослідження.

Апробація наукового дослідження. Складання тез, написання автореферата. Обговорення в наукових колективах, рецензування, відгуки, зауваження. Відповіді і реагування на зауваження. Захист наукової роботи. Часткова або повна публікація матеріалу роботи. Можливості використання в практичній діяльності і в подальшій дослідницькій роботі.

2. Пререквізити (попередні курси, на яких базується вивчення дисципліни). Для ефективного засвоєння дисципліни «Вступ до спеціальності» студент повинен попередньо або паралельно вивчити дисципліни «Спеціальні історичні дисципліни», «Історія первісного суспільства та Стародавнього Сходу».

Постреквізити. Нормативні та вибіркові курси бакалаврської програми.

3. Мета і завдання освітнього компонента.

Метою викладання нормативного освітнього компонента «Вступ до спеціальності» є ознайомлення студентів із змістом навчальної програми, змістом основних понять і напрямками навчального процесу по підготовці майбутніх спеціалістів-істориків.

Основними завданнями вивчення нормативного освітнього компонента «Вступ до спеціальності» є засвоєння студентами знань на рівні вищої школи про предмет, принципи і особливості історичної науки, про її суспільну роль і значення.

Студенти знайомляться також із проблемами методології та філософськими основами історичної науки, з категоріальним апаратом та основними поняттями і термінами. Одержують елементарні знання з проблем джерелознавства, знайомляться із системою наукових історичних установ та культурно-освітніх закладів історичного профілю.

Передбачається також засвоєння студентами знань про основи наукового історичного дослідження. Зокрема, знань принципів і правил планування. Студенти повинні оволодіти знаннями і методикою роботи із спеціальною літературою і першоджерелами, знати і вміти користуватися правилами оформлення наукової роботи.

Поряд із засвоєнням матеріалу лекційного курсу, студенти опрацьовують ряд теоретичних питань на семінарських заняттях, причому їм пропонуються для виконання ряд творчих завдань. Для підготовки рефератів визначений приблизний перелік тем, але студент може обрати іншу власну тему за погодженням з викладачем.

4. Результати навчання (Компетентності).

За результатами вивчення курсу студенти повинні оволодіти наступними компетентностями:

ЗК 1. Здатність реалізувати свої права і обов'язки, ідентифікувати себе як громадянина України; усвідомлювати цінності громадянського суспільства та необхідність його сталого розвитку, поважати верховенство права, прав і свобод людини і громадянина України.

ЗК 2. Здатність поважати, зберігати загальнолюдські та національні цінності і досягнення, національну ідентичність, усвідомлювати культурну самобутність і різноманітність; здатність взаємодіяти в мультикультурному середовищі.

ЗК 4. Здатність розпізнавати, осмислювати, вирішувати проблеми у складних психолого-педагогічних ситуаціях та соціальних умовах; виявляти толерантності та вміння конструктивно співпрацювати, співпереживати.

ФК 1. Здатність спілкуватися державною мовою, вести конструктивну дискусію; висловлювати думку в усній і письмовій формі; поважати індивідуальні мовні особливості учнів/учениць.

ФК 4. Здатність розпізнавати та оцінювати правові процеси та явища, знання основних засад законодавства України щодо захисту прав людини та дитини.

ФК 5. Здатність формувати вміння учнів/учениць аналізувати, анотувати, коментувати історичні та правничі джерела, наукові дослідження; розвивати і поглиблювати навички критичного мислення.

ФК 6. Здатність вільно оперувати історичної та правничою термінологією, психолого-педагогічними та методичними поняттями та термінами.

ФК 8. Здатність проводити наукові, педагогічні дослідження в галузі історії та правознавства, педагогічних технологій, генерувати нові ідеї; діяти вмотивовано та автономно.

ФК 9. Здатність до практичного застосування здобутих знань з історії, правознавства; самокритично, інноваційно та раціонально організувати науковий, навчально-методичний та виховний процес на основі компетентнісного підходу; виявляти ініціативу та оцінювати зроблене.

ФК 13. Здатність до формування та реалізації власної траєкторії професійного зростання, усвідомлення соціальних функцій вчителя; здатність учитися вчитися, ставити цілі і мотивувати себе; здатність навчатися протягом життя.

Результати навчання.

ПРН 1. Знати основні факти, події, явища української та всесвітньої історії, встановлювати зв'язки між суспільними процесами, явищами, подіями світової та вітчизняної історії, прослідковувати визначальні процеси у закордонному українському соціумі, оцінювати сучасні історичні та державотворчі процеси, прогнозувати їх розвиток; подавати оцінку історичних подій та історичних постатей, співзвучну цінностям та уявленням відповідного часу чи відповідної групи людей, толерувати загальнолюдські цінності та зберігати національну ідентичність.

ПРН 2. Використовувати у професійній діяльності основні концепції вітчизняної та світової історії, аналізувати їх; розрізняти типи і види історичних, педагогічних джерел та джерел права, володіти методами їх пошуку та критичного аналізу.

ПРН 3. Оперувати понятійно-категоріальним апаратом сучасної історичної, правничої та педагогічної наук, послуговуватися в професійній діяльності науковою термінологією, визначати та застосовувати теоретичні поняття для аналізу й пояснення історичних подій та явищ.

ПРН 5. Розуміти і презентувати у процесі навчання та практичної діяльності здобувачам освітніх послуг державотворчі та правотворчі процеси в суспільстві, оперувати знаннями основ правознавства та правової культури у реалізації та захисті прав дитини в Україні та світі.

ПРН 6. Володіти та поєднувати традиційні педагогічні технології і методики навчання історії та правознавства з практикою інноваційної педагогічної діяльності, розробляти та презентувати новітні методики, форми, технології

навчання; передбачати напрямки та результати освітнього процесу, орієнтованого на формування компетентностей з історії та правознавства.

ПРН 7. Володіти засобами організації та мотивації науково-пошукової діяльності учнів/учениць у галузі історії, правознавства, методики навчання історії, краєзнавчого спрямування; володіти методами репрезентації результатів досліджень.

ПРН 9. Вміння навчати учнів методами самооцінювання, аргументації власної позицію, формулювання власних припущень щодо явищ, процесів, подій, осіб; розвивати критичне мислення.

ПРН 11. Використовувати сучасні інформаційні та комунікаційні технології, пропонувати навчальні проекти, презентації та проводити їх публічний захист.

ПРН 12. Формувати середовище для толерантного і конструктивного спілкування учнів/учениць на актуальні суспільні-політичні та правознавчі теми з представниками наукових, громадських, релігійних і національнокультурних організацій і спільнот.

5. Структура освітнього компонента

Денна форма

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин					Форма контролю/ Бали
	Усього	у тому числі				
		Лек.	Практ. (Семін.)	Сам. роботи	Конс.	
Змістовий модуль 1. Предмет історичної науки, її принципи, особливості, джерела.						
Тема 1. Професія історика та її фахова спеціалізація.	6	2	2	3		
Тема 2. Предмет історичної науки, її зміст і завдання.	8	2		3	1	4
Тема 3. Суспільна роль і значення історії.	6	2	2	4	1	4
Тема 4. Методологічні основи історичної науки та правознавства	8	2		3		
Тема 5. Принципи і категорії історичної науки.	6	2		3		4
Тема 6. Педагогічна майстерність як запорука творчої діяльності викладача історії та правознавства	8	2		3	1	4
Тема 7. Запобігання зловживання історією.	6	2	2	4		
Тема 8. Класифікація історичних джерел.	6	2	2	3	1	4

Методика
викладання
історичних джерел
на уроках історії

Тема 9. Наукові установи історичного профілю. та культурно-освітні заклади.	4	2		4		
Змістовий модуль 2. Основи наукового історичного дослідження.						
Тема 10. Планування і організація робочого режиму наукового дослідження.	6	2	2	4		
Тема 11. Вибір теми і складання плану-схеми наукового дослідження.	6	2		3		
Тема 12. Науковий пошук джерел і літератури.	4	2		4	1	
Тема 13. Методика роботи з історичними документами і літературою.	8	2	2	3		4
Тема 14. Вироблення наукової гіпотези та структури наукового дослідження.	4	2		3		
Тема 15. Дві стадії літературного оформлення рукопису.	6	2		4		
Тема 16. Написання вступу, висновків, складання списку джерел і літератури.	6	2	2	3	1	4
Тема 17. Складання додатків. Підготовка рукопису до друку.	6	2	2	4	1	4
Тема 18. Впровадження результатів наукового дослідження.	4	2	2	3	1	4
Види підсумкових робіт						Бал
Модульна контрольна робота						60
ІНДЗ						4
Інше						36
Всього годин / Балів	120	36	18	58	8	100

Заочна форма навчання

Структура освітнього компонента

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин					Форма контролю/ Бали
	Усього	у тому числі				
		Лек.	Практ. (Семін.)	Сам. роботи	Конс.	
Змістовий модуль 1. Предмет історичної науки, її принципи, особливості, джерела.						
Тема 1. Професія історика та її фахова спеціалізація.	7	2		9	2	
Тема 2. Предмет історичної науки, її зміст і завдання.	6		2	9	1	7
Тема 3. Методологічні основи історичної науки.	6	2		9	1	
Тема 4 Класифікація історичних джерел.	8		2	9	2	7
Тема 5. Наукові установи історичного профілю. та культурно-освітні заклади.	5	2		11	1	7
Змістовий модуль 2. Основи наукового історичного дослідження.						
Тема 6. Планування і організація робочого режиму наукового дослідження.	8	2	2	9	2	
Тема 7. Вибір теми і складання плану-схеми наукового дослідження.	6		2	9	2	
Тема 8. Методика роботи з історичними документами і літературою.	8		2	10	1	7
Тема 9. Написання вступу, основної частини курсової роботи, висновків, додатків, складання списку джерел і літератури.	9	2		11	2	7
Види підсумкових робіт						Бал
Модульна контрольна робота						60
ІНДЗ						5
Інше						35
Всього годин / Балів	120	10	10	86	14	100

6. Завдання для самостійного опрацювання.

Видами самостійної роботи студентів є підготовка до лекційних та семінарських занять, підготовка до проміжного контролю та виконання індивідуальних завдань (включає опрацювання першоджерел, підготовки обраного виду роботи).

Індивідуальні науково-дослідні завдання

Видами ІНДЗ у межах курсу «Вступу до спеціальності» є: виступи на наукових конференціях; участь у інтернет-конференціях; участь у

Всеукраїнських та регіональних олімпіадах; реферат з теми (розділу) або вузької проблематики; розробка тестових завдань з тематики курсу; підготовка комп'ютерних презентацій з окремих тем; написання есе, виконання творчих завдань.

IV. Політика оцінювання

Оцінювання навчальних успіхів студента здійснюється на основі виконання індивідуального завдання, підготовки семінарських занять та контрольних робіт з курсу. Відвідування лекційного та семінарського курсів обов'язкове. Поточне оцінювання здійснюється за результатами підготовки студента до семінарських занять, активної участі них (30 б.). ІНДЗ оцінюється в 10 б. Модульні контрольні роботи виконуються у письмовій або тестовій формах (60 б.) .

В разі неможливості бути присутнім на заняттях, студент повідомляє про це старосту групи або викладача і складає дану пропущену тему викладачеві індивідуально.

За бажанням (при недостатній кількості балів) і консультацією із викладачем студент може додатково скласти тести за обраною темою або за результатом співбесіди і в такий спосіб підвищити підсумковий бал.

V. Підсумковий контроль

Формою підсумкового семестрового контролю є залік. Контроль здійснюється за підсумками поточного, проміжного та модульного оцінювання, виконання ІНДЗ.

Питання для підсумкового контролю:

1. Історія як наука. Дати визначення.
2. Особливості історії як науки.
3. Основні якості історика як фахівця.
4. Виховна роль історії.
5. Зв'язок історії з іншими науками.
6. Історичні джерела, загальна характеристика.
7. Види історичних джерел.
8. Археологічні джерела.
9. Етнографічні джерела.
10. Класифікація писемних джерел.
11. Речові пам'ятки історії.
12. Фольклорні джерела.
13. Лінгвістичні джерела.
14. Кінофотодокументи як історичне джерело.
15. Літописи як історичне джерело.
16. Щоденники і мемуари як історичне джерело.
17. Принципи історичної науки.
18. Значення суб'єктивного фактору в історії.
19. Історичні категорії і поняття.

20. Наукові бібліотеки, система роботи з книгою.
21. Архівні установи в Україні.
22. Музеї, їх місце і значення в системі історичної науки.
23. Краєзнавство, форми краєзнавчої роботи.
24. Науково-дослідні історичні установи.
25. Система підготовки істориків.
26. Форми і методи самостійної роботи студентів.
27. Історіографія як наукова дисципліна.
28. Допоміжні історичні дисципліни.
29. Наукові і науково-публіцистичні історичні журнали.
30. Історичні культурно-освітні заклади і товариства.
31. Історія і політика – зв'язок і залежність.
32. Співвідношення між історичним фактом і узагальненням.
33. Історична література, її різновидності.
34. Наукове історичне дослідження, основні принципи і прийоми.
35. Значення і форми планування наукової роботи.
36. Правила роботи з архівними документами.
37. Структура наукової роботи. Написання вступу і висновків.
38. Оформлення наукового апарату і списку джерел.
39. Вимоги до написання рецензії.
40. Порядок і послідовність написання тексту наукової роботи.
41. Філософські теорії історичного процесу.
42. Методологія історичної науки.
43. Метод статистичного аналізу історичних фактів і явищ.
44. Суспільна роль історичної науки.
45. Апробація наукового дослідження.
46. Обговорення, рецензування і захист роботи.
47. Робочі гіпотези та їх місце в творчому процесі.
48. Методика роботи з науковою літературою і документами.
49. Загальні принципи вибору теми дослідження.
50. Виникнення історичної науки в античному суспільстві.
51. Законодавчі документи як історичне джерело.
52. Види додатків, їх значення, зміст і оформлення.

VI. Шкала оцінювання

Шкала оцінювання знань здобувачів освіти з освітніх компонентів, де формою контролю є залік

Оцінка в балах	Лінгвістична оцінка
90–100	Зараховано
82–89	
75–81	

67–74	
60–66	
1–59	Незараховано (необхідне перекладання)

VII. Рекомендована література та інтернет-ресурси (законодавчі джерела, рекомендована література (основна, додаткова, Інтернет-ресурси) та інші джерела).

1. Антонюк В. О. Деякі питання формування історичної самосвідомості українського народу. Український історичний журнал. 1993. № 11–12.
2. Артемчук Г.І., Курило В.М., Кочерган М.П. Методика організації науково-дослідницької роботи. Навч. посібник. К.: Форум, 2000. 271с.
3. Архівні установи України: Довідник. К., 2000.
4. Архівознавство : підручник для студентів іст. факультетів вищ. навч. закладів України / за заг. ред. : Я. С. Калакура, І. Б. Матяш. К. : ВД «КМ Академія», 2022. 356 с.
5. Білуха М. Т. Основи наукових досліджень: Підручник для вищих навчальних закладів. К., 1997.
6. Болдирев О. Історія – це роман, який був насправді. Історичні постаті України. Одеса, 1993. С. 3–11.
7. Бондаренко Г. В. Історичне пізнання: питання теорії та практики. Луцьк, 1998.
8. Бондаренко Г. В. Спеціальні історичні дисципліни. Луцьк, 1997.
9. Бондарчук Г. М., Тимочків М. М. Виховні години. На допомогу класному керівнику. Тернопіль, 2019.
10. Ботушанський В.М. Нариси з історії освіти на Буковині (XIX поч. XX ст.). Чернівці: Технодрук, 2017. 176 с.
11. Брайчевський М. Вступ до історичної науки. Навчальний посібник. К., 1995.
12. Бути вчителем: Навчально-методичний посібник з курсу „Вступ до спеціальності” / Укладач О.В. Більська. Вінниця: ТД «Едельвейс и К», 2020. 296 с.
13. Васильченко М. П. та ін. Бібліотечні фонди: навчальний посібник для

- вузів. Харків, 1993.
14. Велика Л. П. Музейне експозиційне мистецтво. Харків, 2018.
 15. Виконання державними архівами України генеалогічних запитів / упор. Н. М. Христова. К., 2006.
 16. Винокур І. С., Телегін Д. Я. Археологія України. Тернопіль, 2014.
 17. Вища освіта України і Болонський процес: Навч. посібник (За ред. В.Г. Кременя). Тернопіль: Навчальна книга – Богдан, 2004. 384 с.
 18. Вища освіта України і Болонський процес: Навчальний посібник / За ред. В.Г. Кременя. Авторський колектив: М.Ф. Степко, Я.Я. Болюбаш, В.Д. Шинкарук, В.В. Грубінко, І.І. Бабин. Тернопіль: Навчальна книга - Богдан., 2004. 384 с
 19. Війна пам'ятей та політика примирення. К., 2013.
 20. Власов В. Історичне джерело в арсеналі дидактичних засобів: чи здатна методика подолати втому від історії. Історія в школах України. 2009. №4. С.3–8.
 21. Власов В. Роль підручника у формуванні вмінь працювати з історичним джерелом. Історія в школах України. 2009. №6. С.3–9.
 22. Вовк Х. К. Студії з української етнографії та антропології. К., 1995.
 23. Войцехівська І. Н. Структура історичного джерелознавства: традиції та сучасні проблеми. Архівознавство. Археографія. Джерелознавство: Міжвідомчий збірник наукових праць. Вип. 3. Джерелознавчі дисципліни. К., 2001.
 24. Вступ до освітології: навчальний посібник / упор. В.О.Огнев'юк, С.О.Сисоєва. К: ВП«Едельвейс», 2017. 382 с.
 25. Грушевський М. Про історії і передісторичне життя. Ілюстрована історія України. К., 1990. С. 9–11.
 26. Гунтель Я. Б. Виховна робота в сучасних умовах: теорія і методика. Тернопіль, 2018.
 27. Гуцуляк В.В. Історіографія історії України. Навч. посібник. Черкаси, 1996.
 28. Джерелознавство історії України: Довідник. К., 1998.
 29. Забезпечення збереженості електронних документів Національного

- архівного фонду: методичні рекомендації / уклад.: Л. В. Дідух, Н. В. Залєток, Т. М. Ковтанюк, Ю. Г. Чернятинська. – Київ, 2019.
30. Задорожна Л.В. Навчальні функції історичних документів. Педагогіка вищої та середньої школи: Зб. наук. праць. Кривий Ріг: КДПУ, 2004. Вип. 7. С.179 – 190.
 31. Застосування принципів і критеріїв експертизи цінності документів на сучасному етапі. Методичні рекомендації / укл. : К. Т. Селіверстова (керівник теми), Л. В. Андрієвська, М. В. Ковтун, Н. М. Христова. К., 2009.
 32. Зашкільняк Л. Методологія історії: Від давнини до сучасності. Львів, 1999.
 33. Зашкільняк Л. О. Методологія історії. Львів, 1996.
 34. Зязюн І.А. Педагогічна майстерність - мистецтво навчально-виховної дії. Гуманітарні науки. 2002.№1. С. 6-14.
 35. Історична наука: термінологічний і понятійний довідник. Навч. посібник. К., Вища шк., 2002.
 36. Історичне джерелознавство: Підручник. К.: Либідь, 2002.
 37. Історія української школи і педагогіки. Хрестоматія /Упор. О.Любар/. К.: Знання, 2003. 766 с.
 38. Історія: вступ до спеціальності. Навч. Посібник. Вінниця, 2014.
 39. Калакура Я. С. Методологія історичного дослідження. Наук. метод.Посібник. К., 2017.
 40. Калакура Я. С. Українська культура: цивілізаційний вимір / Я. С. Калакура, О .О. Рафальський, М. Ф. Юрій. К.: ІІЕНД ім. І.Ф. Кураса НАН України, 2015. 496 с.
 41. Калакура Я.С. Українське історичне джерелознавство: традиції і сучасність. Константи. 1996. №2
 42. Кінд-Войтюк Н. В. Сучасний вчитель історії та інформаційно-комунікаційна компетентність на уроках у Новій українській школі. Літопис Волині. 2021. Число 24. 240 с. С. 103-108.
 43. Кінд-Войтюк Н. НУШ: інноваційні виклики вивчення історії. Theory and practice of modern science:collection of scientific papers «SCIENTIA»

- with Proceedings of the II International Scientific and Theoretical Conference (Vol. 2), November 12, 2021. Kraków, Republic of Poland: European Scientific Platform. II International Multidisciplinary Scientific and Theoretical Conference «Theory and practice of modern science», November 12, 2021. Kraków, Republic of Poland. Kraków: : European Scientific Platform, 2021. VOLUME 2. 124 s. S. 107-110.
44. Кінд-Войтюк Н. В. Методичні рекомендації з навчальної дисципліни «Вступ до спеціальності» для студентів спеціальності «014 Середня освіта. (Історія). Science of XXI century: development, main theories and achievements: collection of scientific papers «SCIENTIA» with Proceedings of the International Scientific and Theoretical Conference (Vol. 2), December 24, 2021. Helsinki, Republic of Finland: European Scientific Platform. 137 с. С. 129-131.
45. Кінд-Войтюк Н. В. Особливості методики викладання історії та суспільствознавчих дисциплін у закладах освіти. Літопис Волині. 2019. Числ. 21. С.130-137.
46. Кінд-Войтюк Н. В. Підготовка вчителя історії у ВНЗ в умовах реформи НУШ. Проблеми та перспективи розвитку науки, освіти і технологій: збірник тез доповідей міжнародної науково-практичної конференції (Полтава, 27 січня 2022 р.): у 2 ч. Полтава: ЦФЕНД, 2022. Ч. 2. 59 с. С. 55-58.
47. Кінд-Войтюк Н. Використання Інтернету на уроках історії та суспільствознавства в Новій українській школі. Розвиток фахової компетентності педагогів у контексті модернізації змісту освіти: матеріали доповідей (статей, тез) учасників круглого столу онлайн (м. Луцьк, 18 червня 2020 року) / упоряд. Т. Й. Жалко, О. П. Муляр. Луцьк: Волиньполіграф, 2020. 116 с. С. 46-49.
48. Кінд-Войтюк Н.В. Інноваційні методи і форми проведення семінарських занять при підготовці студентів зі спеціальності «Історія». «Перспективи та інновації науки» 2022. № 8(13). 456 с. С. 77-99.

49. Кінд-Войтюк Н.В. Методичні рекомендації з навчальної дисципліни «Вступ до спеціальності» для студентів спеціальності «014 Середня освіта. (Історія).ОПП «Середня освіта. Історія, Правознавство» Moderní aspekty vědy: XXI. Díl mezinárodní kolektivní monografie. ODDÍL 3. PEDAGOGIKA, VÝCHOVA, FILOZOFIE / Mezinárodní Ekonomický Institut s.r.o.. Česká republika: Mezinárodní Ekonomický Institut s.r.o., 2022. str. 447. S. 105 -124.
50. Колесник І. Українська історіографія: Концептуальна історія. К., 2013.
51. Конституція України. К., 1996.
52. Кри'якевич І.П. Нариси методики історичних досліджень . Український історичний журнал. 1967. №10.
53. Культура історичної пам'яті: європейський та історичний досвід. К., 2013.
54. Кушнарєнко Н. М., Удалова В.К. Наукова обробка документів : підручник. — 4-те вид., перероб. і доп. К. : Знання, 2022.
55. Любар О., Стельмахович М., Федоренко Д. Історія української педагогіки. К., 1999. – 356 с.
56. Ляхоцький В. На рубежі тисячоліть: здобутки та перспективи українського джерелознавства . Пам'ять століть. 1998. №5.
57. Макарчук С.А. Писемні джерела з історії України. Львів, 1999.
58. Машура Л. Нестандартні уроки з історії України та всесвітньої історії в школі. Тернопіль, 2014.
59. Медвідь Л. Історія національної освіти і педагогічної думки в Україні. Навчальний посібник.К.: Вікар, 2003. 336 с.
60. Мельник Л. Г. Розвиток наукового пізнання історії. К., 1983.
61. Мельник Л. Предмет і методологія історичної науки. К., 1997.
62. Національна та історична пам'ять. К., 2013.
63. Прокопчук В. С. Шкільне краєзнавство. Навч. посібник. К.: Кондор,2011. 338с.
64. Реєнт О. П. Сучасна історична наука в Україні: шляхи поступу. Український історичний журнал. 1999. № 3.
65. Робота з документами особового походження. Методичний посібник /

- автори-укладачі : Л. О. Драгомірова, І. М. Мага, З. О. Сендик, К. Т. Селіверстова, Н. М. Христова. К., 2009. 284 с.
66. Самостійна підготовка студентів до семінарських занять з історії України. Історія України. Навч. – метод. Посібник для семінарських занять / за ред. Акад. НАН України В.М. Литвина. К.: Знання – прес. 2006. С.435 – 460.
67. Середа С. П. Етногенетичні процеси на території Русь–України за даними антропології. Український історичний журнал. 2001. № 3.
68. Спеціальні історичні дисципліни: Питання теорії та методики. К.,2015.
69. Сучасний урок. Панорама методичних ідей (Збірник). Харків, 2004.
70. Тойнбі А.Д. Дослідження історії. К., 1995. Т.1-2.
71. Швецова-Водка Г. М. Типологія документа : навч. посіб. для студентів ін-тів культури.тК. : Кн. палата України, 1998.
72. Яковленко М. Спеціальні історичні дисципліни. Навч. Посібник. К., 2010.
73. Яковленко Н. Вступ до історії. К.: Критика, 2007. 376 с.

Інформаційні ресурси

74. Закон України «Про освіту» від 5 вересня 2017 року No 2145-VIII // Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19>
75. Концепція нової школи [електронний ресурс] // Джерело доступу: <http://www.osvita.ua>
76. Національна стратегія розвитку освіти в Україні на 2012–2021 роки [електронний ресурс] // http://www.meduniv.lviv.ua/files/info/nats_strategia.pdf
77. Нова українська школа // Джерело доступу: <https://mon.gov.ua/ua/tag/nova-ukrainska-shkola>
78. Нормативні документи Міністерства освіти України / Джерело доступу: <https://mon.gov.ua/ua/osvita/zagalna-serednyaosvita/sertifikacijapedagogichnih-pracivnikov/normativni-dokumenty>
79. Освітня політика. Портал громадських експертів // <http://education-ua.org/ua/articles/archive>
80. Офіційний сайт Міністерства освіти і науки України. URL.: <http://www.mon.gov.ua>
81. Офіційний сайт Національної академії педагогічних наук України // <http://naps.gov.ua>
82. Офіційний сайт Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського // <http://www.nbu.gov.ua>

Освітні часописи України

83. Сайт журналу «Український історичний журнал» // <http://uhj.history.org.ua/uk>
84. Сайт журналу «Український педагогічний журнал» // <http://uej.undip.org.ua>
85. Сайт журналу «Освітні обрії» // <https://journals.pnu.edu.ua/index.php/obrii/jrnabout>
86. Сайт журналу «Педагогічні обрії Волині» // <https://eenu.edu.ua/uk/publishing/pedagogichniy-chasopis-volini>

Інтернет-ресурси

- | | | | |
|-----|--------|---|--|
| 87. | Інстит | http://history | Журнали, альманахи, збірники та монографії, видані інститутом: |
|-----|--------|---|--|

ут історії України НАНУ	http://www.history.org.ua/	Український історичний журнал; Соціум; Проблеми історії України: факти, судження, пошуки; Україна в Центрально-Східній Європ; RUTHENICA; Проблеми історії України XIX – початку XX ст. Укр.
88. Ізборник	http://litopys.org.ua/ http://litopys.kiev.ua/	Електронна бібліотека: наукові твори - класики української історіографії та сучасні дослідники: М. Грушевський, В. Голобуцький, Г. Касьянов, З. Когут, О. Оглоблін, Н. Яковенко та ін. Джерела: літописи, художня література т ін. Укр.
89. EXLIBRIS :: українська електронна бібліотека	http://exlibris.org.ua/ http://www.ukrexlibris.com/	Електронна бібліотека: наукові твори - В. Антонович, Д. Яворницький, П. Мірчук, Д. Дорошенко та ін.; мемуаристика: Ю. Коллард, В. Винниченко, З Книш; публіцистика. Укр.
90. Українська історична бібліотека	http://ukrhistory.narod.ru/	П. Толочко, Н. Яковенко, А. Капеллер, В. Липинський, М. Драгоманов та ін. Укр.
91. Історична веб-хрестоматія UKRAÏNARUS`	http://geocities.com/ua_ukraine/ukraine_rus.html	Монографії, статті, документи з історії, етногенетики, антропології, археології України. Особливу увагу приділено історії формування українського народу, та національно-визвольного руху. Портрети українських володарів, гроші України-Русі. Мапи. Укр.
92. <u>Прави</u> <u>телі</u> <u>України</u>	http://pravyteli.onestop.net/	Довідник правителів України з IX ст. по 1920 р. Династичні таблиці князів-Рюриквичів
93. <u>Українська</u> <u>етнографія</u> <u>я</u>	http://etno.onestop.net/	Монографії, статті, фотоматеріали посилання з української етнографії
94. <u>Українська</u> <u>спілка:</u> <u>історія</u>	http://spilka.onestop.net/history/	Праці класиків української історіографії: М. Аркас, Д. Дорошенко, Н. Полонська-Василенко та ін. Основні історичні документи по періодах; ециклопедії козацтва, Квацієнциклопедія ОУН-УПА; графічні матеріали та ін.
95. <u>Українська</u> <u>історія</u>	http://www.ua-history.narod.ru/	Книги, статті, документи, карти з історії України. В. Анатонович, О. Апанович, М. Костомаров, А. Кюстін
96. <u>Брама</u> <u>- історія</u> <u>України</u>	http://brama.com/ukraine/history/index.html	Хронологічні синхронні таблиці, англ.
97. <u>Українська</u> <u>історія</u>	http://heritage.org.ua/	Невелика електронна бібліотека, переважно присвячена історії

<u>ська</u> <u>спадщина</u>	e.com.ua/istorija/istorija.html	українського мистецтва
98. <u>Українська геральдика</u>	http://heraldry.com.ua	Історія геральдики. Герби, печатки, поштові марки від середньовіччя до сьогодення
99. <u>Українська історія</u>	http://ua-history.narod.ru/	Книги, статті та документи: Антонович Володимир. Про козацькі часи на Україні; Апанович Олена. Українсько-російський договір 1654 року; Костомаров Микола. Книга буття українського народу; Кюстін Адольф. Росія в 1839 році та ін.
100. <u>Історія України</u>	http://uahistory.narod.ru/	Короткий огляд історії України по періодах з найдавніших часів по ХХ ст.
101. <u>Історія</u> . Сайт <u>Сергія Кашпіровського</u>	http://ukrainehistory.narod.ru/	Основні історичні терміни; хронологічні таблиці за темами "Друга світова війна". "Найвизначніші дати ХХ ст."; посилання та ін.
102. <u>InfoUkes</u> - <u>історія України</u>	http://infoukes.com/history/	Короткий огляд історії України, англ.
103. <u>Українська електронна бібліотека</u>	http://ukrcenter.com/library.asp	Українська художня література on-line
104. <u>Люди на "Дзеркало Тижня"</u>	http://zn.kiev.ua/op/razdel/361/3150/	Он-лайн версія тижневика " <u>Дзеркало Тижня</u> ". Статті на історичну тематику
105. <u>Віртуальний музей ГУЛАГ(у)</u>	http://www.gulag-museum.org.ua/	Фотоматеріали з історії ГУЛАГ(у). На 14.01.2006 на сайті представлено 320 експонатів (1058 зображень)
106. <u>Українська армія</u>	http://uarmy.ms.km.ua/	"Військово-історичний альманах"; Центральний музей збройних сил України та ін.
107. <u>Історія українського війська</u>	http://ordgeorg.boom.ru/	Коротка історія українського війська за середньовічну добу
108. <u>Історія Служби Безпеки України</u>	http://sbu.gov.ua/history	Історія СБУ. Електронні версії "З архівів ВУЧК-ГПУ-НКВД-КГБ". Огляд літератури про історію СБУ.
109. <u>Києвліа</u>	http://kievliia	Історія міста Києва.

<u>янинь</u>	nin.by.ru/	
110. <u>Історія України</u>	http://history.com.ua/	
111. <u>Електронна хрестоматія</u>	http://history.docs.narod.ru/ukr.htm	Універсали Центральної Ради; Бестейська угода; Конституція Пилипа Орлика; Емський указ 1876 року; Закони про тимчасовий державний устрій України (1918); Грамота до всього українського народу (1918); Тимчасовий основний закон (ЗУНР)
112. <u>Сайт Вахтанга Кіпіані</u>	http://kipiani.org/	ГУЛАГ: жертви, хроніка репресій, національно-визвольний рух, права людини; самвидав - статті, документи
113. <u>Журнал Берегиня</u>	http://berehynya.iatp.org.ua/	Електронна версія журналу "Берегиня". Є архів за 2002 та 2003 рр.
114. <u>Український центр вивчення Голокосту</u>	http://holocaust.kiev.ua/	Научные исследования и педагогическая деятельность в сфере изучения истории Холокоста; статьи, информация о семинарах и конференциях.
115. <u>Князі, гетьмани, митрополити, президенти та науковці</u>	http://www.geocities.com/prysjan/in_40.html	Список правителів України (князі, гетьмани, митрополити, члени урядів) в VI-на поч. XX ст.
116. <u>Галицька Україна</u>	http://www.geocities.com/ukrgalicia/	Інформація етнографічного та історичного характеру про Галичину - історичну українську землю, її роль в етногенезі української нації, історичні карти, відомості про історичних особистостей, фольклор, місцеві діалекти, її зв'язок з іншими українськими землями, та ін. Також сайт вміщує матеріали, які мають відношення до України в цілому.
117. <u>Генеалогія в Україні</u>	http://www.genealogy.zp.ua/	Родословні таблиці основних руських князів X-XIII ст.; адреси архівів України; Хто і де займається генеалогією
118. <u>Історія українського флоту</u>	http://www.ukrflot.narod.ru/	Коротка історія українського флоту з найдавніших часів до 20 ст.
119. <u>Сайт історії Києва</u>	http://www.oldkyiv.org.ua	Статті, фото, карти, архітектори Києва

120. Сайт товариства "Меморіал"	http://memorial.kiev.ua/	Книги, статті, документи, що висвітлюють репресивну політику радянського уряду (голодомори, війна, репресії)
121. Сайт інституту суспільних досліджень	http://www.ukrterra.com.ua/	Статті з історії України (на 15.11.2005) 37 статей
122. Енциклопедія українського козацтва	http://zsu.zp.ua/euk/	Електронна енциклопедія українського козацтва – довідкова система, призначена для наукової, навчальної і освітньої роботи в галузі історії та українознавства. Енциклопедія містить 1276 статті, 739 ілюстрацій, 77 тематичних історичних карт та 130 картосхем.

VIII. Теми семінарських занять

№ з/п	Тема	Кількість годин
1	Професія історика та її фахова спеціалізація. 1. Основні якості історика, передбачені державною акредитацією спеціальності. 2. Основні напрями і форми роботи викладача історії. 3. Специфіка наукової роботи історика-дослідника.	2
2	Предмет історичної науки, її зміст і завдання. 1. Предмет історичної науки, її зв'язок з іншими науками. 2. Особливості історичної науки. 3. Диференціація історичної науки.	2

	4. Спеціальні історичні дисципліни.	
3	Суспільна роль і значення історії 1. Місце і роль історії в пізнанні людиною навколишнього світу. 2. Суспільна роль і значення історичної пам'яті. 3. Історія і політика. 4. Виховна роль історії.	2
4	Методологічні основи історичної науки. 1. Методологія як вчення про методи пізнання світу. 2. Основні концепції всесвітньо-історичного процесу. 3. Народні маси і суб'єктивний фактор в історичному процесі.	2
5	Принципи і категорії історичної науки. 1. Значення принципу об'єктивності в процесі наукового пізнання минулого. 2. Причини тенденційності і суб'єктивізму в історичних дослідженнях. 3. Зміст і значення принципу історизму. 4. Історичні категорії і поняття.	2
6	Класифікація історичних джерел. 1. Поняття історичного джерела. Класифікація джерел. 2. Археологічні джерела. 3. Етнографічні джерела. 4. Лінгвістичні джерела. Їх специфіка. 5. Усні (фольклорні) джерела.	2
7	Писемні джерела та їх аналіз. 1. Класифікація писемних джерел. 2. Принципи роботи з історичними документами. 3. Зовнішня і внутрішня критика джерел.	2
8	Методика роботи з історичними документами і літературою. 1. Методика пошуку і роботи з науковою літературою. 2. Загальні принципи відбору і використання опублікованих джерел. 3. Порядок роботи з архівними документами. 4. Техніка виписок і систематизації відібраного матеріалу.	2
9	Написання вступу, висновків, складання списку джерел і літератури. 1. Завдання вступної частини, її складові елементи. 2. Вимоги до формулювання загальних висновків, їх зміст. 3. Правила складання списку використаних джерел і літератури.	2
	Разом	18